

Mál nr. 208/2023

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Slysátrygging ökumanns og eiganda.

Gildissvið vátryggingar.

Gögn.

1. Málskot dags. 8. júní 2023, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 20. júní 2023, ásamt skilmála.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 26. júní 2023.
4. Umbeðin viðbótarögn frá V, mótt. 9. ágúst 2023.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi orðið fyrir líkamstjóni í vélsléðaslysi hinn 30. mars 2021. Tjónið var tilkynnt til V þann 26. apríl 2021. V upplýsti M um það að ökutæki M væri undanskilið vátryggingaskyldu með vísan til 11. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019. Í grein 27.1 í skilmála vátryggingarinnar segir að vátryggingin bæti líkamstjón vegna slyss sem ökumaður eða vátryggingataki verður fyrir sem farþegi á hinu vátryggða bifhjóli, samkvæmt 9. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019. Í grein 27.2. er að finna undantekningarákvæði þar sem segir að vátryggingin bæti ekki líkamstjón þar sem varanlegur miski samkvæmt 4. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 er undir 15 stigum. Í því felst að sé varanlegur miski yfir 15 stigum greiðast bætur skv. skaðabótalögum nr. 50/1993. Jafnframt kemur fram að sé varanlegur miski undir 15 stigum greiði félagið ekki fyrir útlagðan kostnað vátryggðs svo sem vegna öflunar læknisvottorða og matsgerða. Í kjölfar þessara samskipta aflaði lögmáður M örorkumats. Niðurstaða þess er sú að varanlegur miski M var metinn 13 stig og varanleg örorka 10%. Með vísan til þessarar niðurstöðu hafnaði V bótaskyldu enda þyrfti læknisfræðilegur miski að vera yfir 15 stigum samkvæmt fyrrnefndu skilmálaákvæði.

M telur að með þessari túlkun hafi V útvíkkað gildissvið undantekningarákvæðisins meira en heimilt getur talist skv. túlkunarreglum samninga- og vátryggingaréttar. M vísar til þess að undantekningarákvæði í skilmálum vátrygginga beri að túlka þröngt samkvæmt almennum túlkunarreglum samninga- og vátryggingaréttar. M vísar enn fremur til 36. gr., a- til d-liða, laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggjörninga með síðari breytingum. Ekki sé með góðu móti unnt að lesa úr þessum fyrirvara að honum sé skýrlega ætlað að gilda einnig um varanlega örorku eða aðrar tegundir tjóns sem tjónþolar geta orðið fyrir. Í raun sé ekkert nefnt um varanlega örorku í greininni. Orðalagið sé ónákvæmt. Í ljósi aflmunar sem er á V annars vegar og M hins vegar, verði að gera þá kröfu að skilmálar séu gagnsærir, skýrir og áreiðanlegir. V verði að bera hallan af því að svo sé ekki í þessu tilviki. Vísar M til laga nr. 57/2005, laga nr. 100/2016 og dóms Héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-1557/2012. M krefst þess þannig að viðurkenndur verði réttur hans til bóta vegna varanlegrar örorku, úr valkvæðri slysátryggingu ökumanns, sem hann var með í gildi hjá V þegar hann lenti í slysinu. Þá er þess krafist að úrskurðað verði að M skuli ganga til uppgjörs við M vegna varanlegrar örorku og tímabundins vinnutaps, á grundvelli niðurstöðu fyrirbyggjandi matsgerðar frá 28. mars 2023.

V bendir á það í athugasemdum sínum að óumdeilt sé að ökutækið sem um ræðir sé undanþegið tryggingarskyldu. Því sé um valkvæða tryggingu að ræða og sé aðilum heimilt að semja um tryggingarverndina með þeim hætti sem þeir kjósa samkvæmt almennum reglum samningaréttar. Í grein 27.1. komi skýrlega fram að bótaskvið tryggingarinnar sé takmarkað við líkamstjón sem ökumaður verður fyrir við stjórn vátryggðs ökutækis eða sem farþegi. Bótaskviðið sé svo takmarkað í grein 27.2. á þann hátt að tryggingin bæti ekki líkamstjón í þeim tilvikum þar sem varanlegur miski samkvæmt 4. gr. skaðabótalaga er undir 15 stigum. Telur V að framangreind ákvæði sé skýrt og engum geti dulist að líkamstjón sé ekki bætt í tilvikum þar sem varanlegur miski ná ekki 15 stigum. Með hugtakinu líkamstjón er samkvæmt almennum málskilningi vísað til alls tjóns á líkama viðkomandi. Bætur vegna líkamstjóns eru ákvarðaðar skv. I. kafla skaðabótalaga, en kaflinn beri heitið „Bætur fyrir líkamstjón“ og nær til allra bótaþátta sem tilgreindir eru í 1. til 7. gr. laganna, m.a. atvinnutjóns, sjúkrakostnaðar, annars fjártjóns, þjáninga, varanlegs miska eða varanlegrar örorku. Það sé því ljóst að mati V að tilvísun í skilmálum til bóta vegna líkamstjóns, eigi við allt líkamstjón sem fellur undir I. kafla laganna. Hafnar V því að umrætt ákvæði geti með einhverjum hætti talist óskýrt. Þá hafnar V vísun M til laga nr. 57/2005

og nr. 100/2016, enda sé ljóst að ákvæði þeirra laga eigi með engum hætti við úrlausn á þeim ágreiningi sem M hefur lagt fyrir nefndina. Bæði skilmálar V og ákvörðun þess um bótaskyldu séu í fullu samræmi við lög og reglur um eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti. Þá séu skilmálarnir með engum hætti líklegir til að blekkja neytendur eða með þeim hætti að neytendum séu veittar rangar upplýsingar. Hafi M á öllum stigum málsins notið aðstoðar lögmanns.

Álit.

Ágreiningslaust er að líkamstjón M er fellur undir valkvæða slysátryggingu ökumanns og eiganda en ekki lögboðna slysátryggingu ökumanns og eiganda enda eru ökutæki sem eingöngu eru ætluð til aksturs utan vega eða í brautum og skráð eru sem torfærutæki, undanþegin vátryggingarskyldu skv. 2. mgr. 11. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar. Fellur vélsleði M hér undir. Snýr ágreiningur þessa máls eingöngu að túlkun á undanþáguákvæði skilmála vátryggingarinnar þar sem segir: „Vátryggingin bætir ekki: a. Líkamstjón þar sem varanlegur miski samkvæmt 4. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 er undir 15 stigum. Í því felst að sé varanlegur miski yfir 15 stigum greiðast ekki bætur skv. skaðabótalögum nr. 50/1993.“ Þá segir jafnframt: „b. Sé varanlegur miski samkvæmt 4. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 undir 15 stigum greiðir félagið ekki fyrir útlagðan kostnað vátryggðs s.s. vegna öflunar læknisvottorða og matsgerða.“

Taldi nefndin rétt að óska eftir stöðluðu upplýsingaskjali um vátrygginguna en samkvæmt 10. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga skal dreifingaraðili skaðatrygginga veita staðlaðar upplýsingar á sérstöku skjali. Skjalið skal m.a. innihalda helstu undanþágur frá bótakröfu. Á upplýsingaskjali um þá vátryggingu sem hér um ræðir kemur fram að slysátrygging ökumanns og eiganda sé valkvæð ef um torfærutæki sé að ræða og að varanlegur miski þurfi að ná 15 stigum svo hægt sé að sækja bætur í trygginguna. Þegar litið er á orðalag skilmálans og það sem fram kemur á upplýsingaskjali vátryggingarinnar verður ekki annað séð en að það komi skýrt fram að vátryggingin bæti ekki líkamstjón ef ákveðin skilyrði eru fyrir hendi þ.e. varanlegur miski nær ekki 15 stigum. Í fyrirliggjandi matsgerð dags. 28. mars 2023 var varanlegur miski M metinn 13 stig. Þegar af þeirri ástæðu á hann ekki rétt á bótum úr vátryggingunni fyrir varanlega örorku eða tímabundið tekjutap. Þá verður ekki talið að ákvæðið sé óeðlilegt eða ósanngjarnt þannig að víkja beri því til hliðar á grundvelli 36. gr., a- til d-liða laga nr. 7/1936. Nefndin óskaði einnig eftir og fékk skírteini vátryggingarinnar og telur rétt að nefna að þrátt fyrir að sömu formkröfur gildi ekki um upplýsingar sem fram eiga að koma í skírteininu sbr. 12. gr. c. laga nr. 30/2004, þá mætti orðlag þess varðandi valkvæða slysátryggingu ökumanns vera með skýrari hætti. Það breytir hins vegar ekki afstöðu nefndarinnar enda er á skírteini vátryggingarinnar vísað til skilmála og áréttung til viðskiptavinar um að mikilvægt sé að kynna sér ákvæði skilmálans.

M byggir á því í málskoti að V hafi beitt óréttmætum viðskiptaháttum í skilningi 8. gr. laga nr. 57/2005, sem og að framsetning V á skilmálum brjóti í bága við 9. gr. laga nr. 100/2016. Rétt er að benda á að það er Fjármálaeftirlit Seðlabankans sem er eftirlitsstjórnvald með lögum nr. 100/2016 um vátryggingastarfsemi og Neytendastofa er eftirlitsstjórnvald með lögum nr. 57/2005. Fellur ágreiningur þar að lútandi því utan við starfssvið nefndarinnar, sbr. og a-lið 4. gr. samþykktar hennar.

Með vísan til alls ofangreinds er það afstaða nefndarinnar að umrætt skilmálaákvæði sé hvorki óeðlilegt né óskýrt og verður ekki litið svo á að umræddu ákvæði verði vikið til hliðar á grundvelli laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa. M á ekki rétt á bótum úr valkvæðri slysátryggingu ökumanns og eiganda hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr valkvæðri slysátryggingu ökumanns og eiganda hjá V.

Reykjavík, 22. ágúst 2023.

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir